

HALOGENIDY – názvoslovie

26.1.2021

- sú dvojprvkové zlúčeniny halogénu s iným prvkom, v ktorých má halogén **oxidačné číslo**:

	X^{-1}
F ⁻¹	fluorid
Cl ⁻¹	chlorid
Br ⁻¹	bromid
I ⁻¹	jodid

Názvy **halogenidov** sú zložené z dvoch slov:

1. podstatné meno: **názov halogénu** + prípona **-id**

fluorid (ak je vo vzorci F), **chlorid** (ak je vo vzorci Cl), **bromid** (ak je vo vzorci Br), **jodid** (ak je vo vzorci I)

2. prídavné meno:

odvodíme od názvu prvku, ktorý je viazaný s atómom halogénu a stojí vo vzorci vždy na prvom mieste. Prídavné meno môže mať jednu z ôsmich prípon, podľa toho, aké kladné oxidačné číslo má prvok.

Kladné oxidačné číslo

Prípona

I	-ný
II	-natý
III	-itý
IV	-ičitý
V	-ečný, -ičný
VI	-ový
VII	-istý
VIII	-ičelý

Ako určujeme oxidačné číslo?

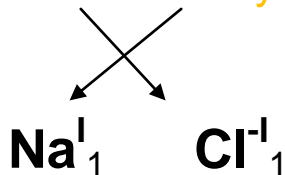
Atóm halogénu (fluóru, chlóru, brómu a jódu) má **vždy** záporné oxidačné číslo a to **-I**

Súčet oxidačných čísel vo vzorci je vždy **0**.

Používame aj krížové pravidlo:

Značky prvkov zapíšeme v opačnom poradí

Napr. Chlorid sodný

keďže jednotky sa vo vzorcoch nepíšu tak vzorec chloridu sodného je:

Utvorme vzorec chloridu železitého

➤ značky prvkov zapíšeme v opačnom poradí

➤ doplníme oxidačné číslo chlóru **-I** a železa podľa prípony **itý = III**

Chlorid železitý

➤ použijeme **křížové pravidlo**

➤ **súčet oxidačných čísel atómov obidvoch prvkov vo vzorci sa rovná nule**

$$1.(III) + 3.(-I) = 0$$

❖ Vytvor vzorce halogenidov:

jodid hlinitý AlI_3

bromid strieborný $AgBr$

fluorid osmičelý OsF_8

chlorid uhličitý CCl_4

fluorid jodistý IF_7

VÝZNAMNÉ HALOGENIDY:

Chlorid sodný (NaCl)

- ▶ biela tuhá látka
- ▶ dobre rozpustná vo vode
- ▶ vyskytuje sa ako minerál kamenná soľ (halit)

VYUŽITIE:

- ❖ dochutenie jedál
- ❖ 9% fyziologický roztok (infúzia)
- ❖ posýpanie ciest, výroba H_2 , Cl_2 , NaOH, HCl

Chlorid draselný (KCl)

- ▶ biela tuhá látka
- ▶ dobre rozpustná vo vode
- ▶ v prírode sa vyskytuje ako žltý až červený minerál (sylvín)

VYUŽITIE:

- ❖ chemická výroba KOH

Fluorid vápenatý (CaF_2)

- ▶ biela tuhá látka
- ▶ málo rozpustná vo vode
- ▶ v prírode ako minerál fluorit (kazivec)

VYUŽITIE:

- ❖ dôležitý pri prevencii zubného kazu
- ❖ významný pri výrobe fluóru

Bromid strieborný (AgBr)

- ❖ výroba fotografií

Bromid draselný (KBr)

- ❖ výroba liekov